

Závěrečná zpráva projektu specifického výzkumu na rok 2013 – zakázka č. 2121

Název projektu:

„K vybraným aspektům inkluzivního vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřských školách“

Specifikace řešitelského týmu

Odpovědný řešitel: PhDr. Petra Bendová, Ph.D.

Studenti doktorského studia na PdF UHK: -----

Studenti magisterského studia na PdF UHK: Bc. Lenka Šádková

Školitelé doktorandů: -----

Další výzkumní pracovníci: -----

Celková částka přidělené dotace: 79.620 Kč

Stručný popis postupu při řešení projektu (max. 2 strany)

Základním cílem výzkumného šetření bylo zmapovat aktuální stav vybraných oblastí inkluzivního vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (dále pouze se SVP) v mateřských školách (dále pouze v MŠ) v České republice. Sledována byla oblast:

- ✓ postojů pedagogů MŠ k inkluzivnímu vzdělávání dětí se SVP;
- ✓ podmínek inkluzivního vzdělávání;
- ✓ metod a forem práce směřujících k inkluzivnímu vzdělávání.

Za tímto účelem byl (s ohledem na smíšený výzkumný design) vytvořen dotazník, jenž byl distribuován do MŠ v ČR (mapující zejména postoje, názory a zkušenosti pedagogů MŠ ve vztahu k integrativnímu/inkluzivnímu vzdělávání předškolních dětí se SVP) a pozorovací arch, s jehož využitím bylo mapováno využívání metod a forem práce směřujících k inkluzivnímu vzdělávání v MŠ v ČR.

Ve vztahu k časovému plánu řešení SV 2013 č. 2121 došlo k mírnému časovému posunu realizace úvodních etap realizace projektu (tj. přípravy dotazníku a pozorovacího archu, zpracování databáze MŠ v ČR a distribuce dotazníků) cca o jeden kalendářní měsíc, přičemž tvorba publikačního výstupu ve vazbě na RIV a prezentace výstupů SV 2013 č. 2121 již proběhla v souladu s časovým harmonogramem realizace projektu, tj. v červnu – říjnu 2013. (viz *Splnění kontrolovatelných výsledků řešení)

V rámci výzkumného šetření byly naplněny všechny dílčí cíle projektu, tj. C1 – C6, tj.

- ✓ byly zmapovány postoje pedagogů MŠ k inkluzivnímu vzdělávání dětí se SVP;
- ✓ popsána rizika inkluzivního vzdělávání dětí se SVP z pohledu učitelů MŠ;
- ✓ zmapován aktuální stav v oblasti využití metod a forem práce směřujících k inkluzivnímu vzdělávání v MŠ v ČR;
- ✓ zmapovány dosavadní zkušenosti pedagogů MŠ ve vztahu k integraci dětí se SVP.

Výzkum také přinesl odpovědi na výzkumné otázky VO1 – VO3.

- ✓ VO1: Převažuje mezi pedagogy mateřských škol pozitivní vztah k inkluzi dětí se SVP?

**Lze konstatovat, že učitelé MŠ zauímají k inkluzi dětí se SVP spíše neutrální postoj, tj. na škále od 0-5 vychází průměrné ohodnocení proinkluzivních tendencí/postojů pedagogů MŠ mezi 2-4, což koresponduje i s převahou odpovědí pedagogů MŠ i na níže uvedené otázky dotazníkového šetření:*

- *Jsem schopen/schopna zjistit specifické potřeby každého dítěte a reagovat na ně pomocí odpovídajících pedagogických přístupů a strategií? (průměrné ohodnocení na škále od 0-5 = 3);*
- *Umím připravit plán či dlouhodobější strategii pro edukaci heterogenní třídy (skupiny) dětí v MŠ? (průměrné ohodnocení na škále od 0-5 = 4);*
- *Umím sestavit individuální vzdělávací plán pro edukaci předškolních dětí se SVP? (průměrné ohodnocení na škále od 0-5 = 4);*
- *Umím formulovat svá očekávání, která se vztahují k přínosu předškolní edukace pro každé jednotlivé předškolní dítě? (průměrné ohodnocení na škále od 0-5 = 3).*

- ✓ VO2: Existuje statisticky významná souvislost mezi zkušenostmi respondentů s integrací dětí se SVP do MŠ a jejich vztahem k inkluzi dětí se SVP do MŠ?

**Ano, existuje statisticky významná souvislost mezi zkušenostmi respondentů s integrací dětí se SVP do MŠ a jejich vztahem k inkluzi dětí se SVP do MŠ. Výzkum prokázal, že učitelé, kteří mají pozitivní zkušenosti s integrací dětí se SVP do MŠ jsou příznivě nakloněni i inkluzi dětí se SVP/inkluzivnímu vzdělávání dětí se SVP, avšak v těch případech, kde pedagogičtí pracovníci MŠ získali při integraci dětí se SVP negativní zkušenost, mají i negativní postoj k inkluzi dětí se SVP do MŠ/do předškolního vzdělávání (tj. cca ve 20% případech).*

- ✓ VO3: Považují učitelé mateřských škol za nejzávažnější (nejčastěji uváděnou) překážku inkluze dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných mateřských škol nepřipravenost učitelů (tj. nízkou znalost metod a postupů pro práci v inkluzivním prostředí)?

** Nepřipravenost učitelů (tj. nízká znalost metod a postupů pro práci v inkluzivním prostředí) je řazena „až“ na 3. místo v pořadí faktorů uváděných jako překážky proinkluzivní edukace předškolních dětí se SVP. Nejčastěji zmiňovanou překážkou je velké množství/počet dětí ve třídách MŠ, nedostatek financí na zajištění optimálních podmínek (materiálních i personálních) pro integraci/inkluzi dítěte/děti se SVP. Dále pak jako překážku v inkluzivní preprimární edukaci dětí se SVP zmiňují pedagogové MŠ nedostatečné pokrytí intervence odborníků se specializací na edukaci předškolních dětí se SVP, dále pak poukazují na přetrvávající architektonické bariéry a v neposlední řadě zmiňují i neochotu pedagogů přijmout změny, které s sebou přináší inkluze. (pozn.: Ve vztahu ke zkvalitnění podpůrných opatření v MŠ by pedagogové MŠ ve vztahu k podpoře inkluze uvítali zejména zajištění funkce asistenta pedagoga, metodické*

proinkluzivní vzdělávání pedagogů, podpůrné metodické materiály, zkvalitnění intervence odborníků se specializací na děti se SVP, možnost supervize a úpravu legislativy ve vztahu k proinkluzivnímu vzdělávání dětí předškolního věku se SVP.)

Splnění kontrolovatelných výsledků řešení

Ke dni 31.12. 2013 nebyly prozatím v OBD uveřejněny publikační výstupy s vazbou na RIV vzniklé na základě řešení projektu SV 2013 č. 2121, avšak v Příloze a) je doložen/a/o:

- ✓ anotace odborného článku uveřejněná ve sborníku abstraktů z 4th International Conference on Education & Educational Psychology 2013 (ICEEPSY) s názvem “Inclusive education of pre-school children with special needs in kinderkartens” (eISSN: 1986-3020);
- ✓ text odborného článku s názvem “Inclusive education of pre-school children with special needs in kinderkartens”, který bude uveřejněn v odborném periodiku ELSEVIER Procedia – Social and Behavioral Sciences (viz PrtScr + Publishing Agreement + Přehled článků uveřejněných v Elsevier Procedia Publication List) (ISSN: 1877-0428);
- ✓ zařazení prezentace posteru s názvem “Inclusive education of pre-school children with special needs in kinderkartens” do programu 4th International Conference on Education & Educational Psychology 2013 (ICEEPSY) (viz fotokopie);
- ✓ kopie posteru prezentovaného na 4th International Conference on Education & Educational Psychology 2013 (ICEEPSY) – Antalia (02.-05.10. 2013)
- ✓ kopie certifikátu potvrzujícího prezentaci posteru s názvem “Inclusive education of pre-school children with special needs in kinderkartens” na na 4th International Conference on Education & Educational Psychology 2013 (ICEEPSY) – Antalia (02.-05.10. 2013)

Přehled realizovaných výdajů:

a) osobní náklady: 15.670 Kč + 5.327,79 Kč odvody na ZP a SP = 20.997,79 Kč

*mzdové náklady v celkové výši byly využity ve výši 15.670 Kč byly využity na odměnu studentky kombinované formy studia speciální pedagogiky, Bc. Lenky Šádkové (obor: K-SMN, a to ve výši 12.000 Kč (pozn. studentka se podílela zejména na sběru a třídění dat, participovala při tvorbě výstupu/posteru prezentovaném na MZ konferenci aj.) a částka 3.670 Kč (+ odvody na ZP a SP v celkové výši 5.327,79 Kč) byla určena na odměnu odpovědného řešitele SV 2013 č. 2121 (pozn. organizace výzkumu, koordinace sběru a vyhodnocení dat, participace na vyhodnocování dat, tvorba odborných článků/výstupů SV ve vazbě na RIV, prezentace výstupů výzkumu na mezinárodní konferenci atp.)

b) stipendia: 0 Kč

c) materiálové náklady: 26.166,90 Kč

*materiálové náklady ve výši 2.070,90 Kč byly využity k nákupu cizojazyčné odborné literatury (tituly: Working with Children with Special Needs a Supporting Inclusion in Early Years), která bude využita v rámci tvorby plánovaného publikačního výstupu (monografie =

výstup SV 2013 č. 2121 – hrazeno ze zakázky č. 4214/01 „Učitel pro 21. století“) a částka 24.096 Kč byla využita na nákup spotřebního materiálu (papíry, cartridge, archivační materiál, psací potřeby, obálky aj. = pomůcky pro administrativní a technické zajištění realizace projektu);

d) další náklady (služby, jiné výdaje): 224,23 Kč

*jedná se o kurzové ztráty vzniklé převodem konferenčního poplatku

e) náklady nebo výdaje na služby a jejich stručné zdůvodnění: 23.872,48 Kč

*částka 23.872,48 byla využita na platbu konferenčního poplatku včetně ubytování na 4th International Conference on Education & Educational Psychology 2013 (ICEEPSY) – Antalia (02.-05.10. 2013), a to ve výši 12.872,48 Kč. Dále pak bylo 7.000 Kč z této částky použito na překlad odborného textu/ů do AJ (tj. text článku, posteru, korektury AJ textů, konzultaci k AJ terminologii) a 4.000 Kč byly využity k úhradě statistického zpracování dat (pozn. to mělo být realizováno studentkou Bc. Martinou Čecháčkovou, která z důvodu rizikového těhotenství a ukončení studia v 08/2013 svou účast na realizaci projektu SV 2013 č. 2121 ukončila)

f) doplňkové (režijní) náklady nebo výdaje v souladu s příslušným řídicím aktem UHK: 0 Kč

g) cestovné a jeho stručné zdůvodnění: 8.381 Kč

- cestovné ve výši 8.381 Kč bylo využito na úhradu letenky Praha-Antalia a zpět, a to za účelem prezentace posteru s názvem „Inclusive education of pre-school children with special needs in kinderkartens“ na 4th International Conference on Education & Educational Psychology 2013 (ICEEPSY) – Antalia (02.-05.10. 2013).
- **Pozn.: Celkové náklady na realizaci SV 2013 č. 2121 činí 79.642,40 Kč (tzn., že částka určená na projektu SV byla o 22,40 Kč přečerpána)**

Povinné přílohy:

- a) kopie publikačních výstupů
* doložen text odeslaný do Elsevier Procedia + informace o zařazení odborného článku do tisku
- b) výpis z OBD – výsledky publikační činnosti podpořené projektem
* prozatím nedoložen
- c) „Výsledovka“ z ekonomického informačního systému Magion – vyúčtování dotace
* doložena

Datum: 03.01. 2014

.....